

Hej på er!

Nu har vi påbörjat det nya året och 2024 har bjudit oss i Jämtland på både kyla och storm. Vikten av att ha en krisberedskap blir allt tydligare, både utifrån omvärldsbevakningen och de utmaningar naturen bjuder oss på.

De allra flesta av oss är vana vid att samhällets service och tjänster nästan alltid fungerar. Sverige är också tryggare än många andra länder. Men det finns hot mot vår säkerhet och självständighet. Om du är förberedd bidrar du till att vi bättre klarar en svår påfrestning. Till detta brev bifogar vi en fil gällande hemberedskap, ta dig gärna en titt på den. Om krisen eller kriget kommer behöver vi alla hjälpas åt

Går det att förebygga brott genom att förändra utomhusbelysningen?

Ja är svaret och det bekräftas av en studie som Brå (Brottsförebyggande rådet) gjort tillsammans med framstående externa forskare. Det har gjorts två metastudier som har undersökt om förändrad utomhusbelysning har brottsförebyggande effekt.

Resultat från studien

Belysningsförändringar är effektiva och billiga, men inget universalmedel. De främsta effekterna syns på egendomsbrott, som exempelvis stölder, inbrott och skadegörelse. När det gäller våldsbrott kan man dock inte se någon större effekt. Författarna till studien uppger att det inte är den ökade upptäcktsrisken på grund av den ökade belysningen som ligger bakom de positiva effekterna. Författarna uppger att det är belysningen tillsammans med ett ökat omhändertagande av platsen som tillsammans har positiv effekt.

Vad säger då detta oss?

Det bekräftar vikten av det arbete ni gör där ute i länet. En fungerande grannsamverkan har effekt, att ha god belysning gör effekten ännu bättre.

Vill ni läsa hela rapporten finns den på Brå:s hemsida: <https://bra.se/>

Bedrägerier – vi fortsätter tjata

Vi kanske uppfattas som tjatiga men det verkar behövas. Trots uppmaningar och informationsinsatser så lyckas bedragarna fortfarande med sina brott och medborgare luras på sina pengar. Vi får dagligen in anmälningar gällande bedrägerier. Tillvägagångssätten varierar och bedragarna finner hela tiden nya sätt att luras på. Vi kommer därför att ge några exempel på hur bedrägerier kan gå till:

Exempel 1

Staffan blir uppringd av en man som uppger sig ringa från Wasa Kredit. Enligt mannen så hade någon försökt ta lån i Staffans namn. Staffan blev såklart orolig och mannen hjälpte mannen att bli kopplad till Staffans bank. När Staffan kopplats vidare till vad han trodde var Swedbanks spärrservice blev han uppmanad att logga in med sitt BankID och

även uppge kortnummer. Efter samtalet kunde Staffan se att ca 30 000 kronor förts över till ett företag utomlands.

Exempel 2

Sara får ett meddelande på Snapchat från sin vän Maj. Maj frågade om hon kunde få låna 5000kr av Sara eftersom Maj:s Swish inte fungerade. Sara fick ett nummer hon skulle swisha 5000 kr till. Efter en stund får Sara ett meddelande från Maj. Maj berättar då att hon fått sitt Snapchat konto kapat. Sara hade alltså swishat 5000kr till en bedragare.

Exempel 3

Lars blir kontaktad av en kvinna vid namn Maria via WhatsApp. Kvinnan var från Ukraina och Maria skickar en bild på sitt pass till Lars. Lars och Maria har även videosamtal och det var med samma kvinna som på passbilden. Maria vädjar till Lars, hon vill verkligen ta sig bort från Ukraina. Lars kontaktar ett taxibolag i Ukraina och får efter tre veckor ett pris på vad det skulle kosta att köra Maria till gränsen. Betalningen skulle dock ske via Paypal. Maria skickar ett kvitto på taxiresan men i finstil text står det att man måste kunna visa upp ytterligare 100 euro för att kunna bevisa att man hade tillräckligt med pengar för att klara sig när man kom ut ur landet. Efter detta valde Lars att inte skicka mer pengar och göra en polisanmälan.

Exempel 4

Kalle uppger att han 2019 investerade 2 500 SEK i Bitcoin. I december 2023 får Kalle ett samtal från en kvinna som pratade dålig engelska. Kvinnan berättade att hon hette Betty och ringde med anledning av att Kalle tidigare hade investerat pengar i Bitcoin och att det nu finns 7000 USD på Kalles Bitcoin-konto. Kalle var till en början tveksam men kvinnan fortsatte insistera på att han måste ta ut pengarna så att de inte fryser inne. Kvinnan berättade att Kalle måste lägga in cirka 30 000 SEK för att få sin vinst utbetald. Kvinnan hjälpte Kalle att swisha pengar till

ett telefonnummer, hon försökte två gånger men båda försöken misslyckades. Kvinnan ringde upp och bad Kalle ladda ner appen "Anydesk" istället. Kalle gjorde detta och kvinnan kunde då se Kalles mobilskärm. Kvinnan guidade sedan Kalle i hur han skulle överföra pengar via MoonPay och Safello. Kalle uppgav sina bankkortsuppgifter och signerade sig med BankID under samtalet. Kalle har varit i kontakt med Swedbank som har spärrat hans BankID och bankkort. Enligt banken har Kalle förlorat 15 000 kr. Kalle uppger att kvinnan fortsätter kontakta honom från olika telefonnummer.

Exempel 5

Berit berättar att hon fick ett sms där någon skrev "Hej mamma" samt att denne bytt telefonnummer, vilket Berit trodde att det var hennes dotter som skrev sms:et. Ett tag senare fick Berit ett nytt meddelande från samma nummer där personen ville låna 8 430 kronor för att betala en räkning. Berit svarade att hon inte hade så mycket pengar att låna ut. Hon gick till slut med på att swisha 3 000 kronor till den som skulle ha pengarna. Berit tog senare kontakt med dotterns sambo och fick då veta att dottern inte alls bytt telefonnummer.

Sammanfattning:

- Investera inte era pengar genom en kontakt ni aldrig träffat.
- Tro inte på ett meddelande där vänner/barn ber om att få låna pengar. Vännens/barnens konto är troligtvis kapat.
- Om någon påstår att ni vunnit något och ber er sätta in pengar för att kunna få ut vinsten, gör inte det.
- Skicka inte nakenbilder eller pengar till någon flört du aldrig träffat.

Vad kan du göra för att försvåra för bedragarna?

- Har du besparingar så sätt in dem på ett investeringsspar-konto på din bank, från ett ISK konto kan bedragarna inte flytta pengar lika snabbt.
- Lägg på luren – om du är misstänksam, lägg på. Ju tidigare du avbryter samtalet desto större chans att stoppa bedra-garen.
- Logga ALDRIG in på ditt BankID på uppmaning av någon som ringt upp dig eller du blivit kopplad till.
- Lämna inte ut siffror – exempelvis koder från en bankdosa el-ler betalkort.
- Får ni sms som ni misstänker är ett försök till bedrägeri så kan ni anmäla sms:et. Det finns ett operatörsoberoende kortnum-mer 7726, dit kan man vidarebefordra bedrägliga sms. Det möjliggör att teleoperatörerna kan hitta källan och förhopp-ningsvis blockera numret för vidare utskick.
- Låt dig inte stressas. Förbered dig genom att tänka igenom vad du ska säga och göra om någon kontaktar dig.
- Var vaksam om någon tar en kreditupplysning på dig som du inte känner igen och polisanmäl om du misstänker att du har blivit utsatt för en id-kapning.

Har du blivit drabbad så finns stöd att få, kontakta Brottsofferjouren i Jämtland på 063-51 24 00.

Vi rekommenderar er att titta på detta!

För att ni ska förstå hur empatilös och skickliga bedragarna är och hur de jobbar så rekommenderar vi er att titta på Uppdrag granskning avsnitt "Bedragarna". Finns på SVT Play.

Uppdrag granskning – Bedragarna

Tillsammans kan vi göra skillnad!

Med vänliga hälsningar Polisen Jämtland/Härjedalen

**Vid pågående brott, ring 112, annars 11414.
Tips kan du lämna via 114 14 eller polisen.se
Grannsämverkansnummer till RLC 010-569 15 35**